

Buzan, T. (2023). *Myšlenkové mapy*. BizBooks.

Buzan Tony

Tony se proslavil jako vynálezce myšlenkových map a milionům lidí pomohl uvolnit jejich kreativitu, vylepšit paměť a najít cestu, jak uvažovat v širších souvislostech. Tony se narodil 2. června 1942 v Londýně vystudoval psychologii, angličtinu a matematiku na University of British Columbia v Kanadě. Neměl formální vědecké vzdělání ve smyslu absolvování doktorského studia nebo vědeckých konferencí. Místo toho se zabýval širokým spektrem oblastí souvisejících s lidským myšlením, pamětí a kreativitou. Po studiu na University of British Columbia začal pracovat jako lektor, autor a konzultant v oblasti osobního rozvoje a zlepšování výkonnosti. Tony psal knihy, pořádal workshopy a přednášel na téma myšlení, kreativity a paměti po celém světě. V roce 2008 obdržel Tony cenu za životní dílo od Americké asociace kreativity. Celkově je velmi plodným autorem, napsal přes více než 100 knih, přeložených do 33 jazyků a prodávajících se až ve 150 zemích. Tony zemřel v roce 2019, ale jeho odkaz na oblast osobního rozvoje a kreativity trvá dodnes.

Podvojný deník

Co mě zaujalo?	Proč mě to zaujalo?
“A přesto se, v téhle údajně vyspělé fázi civilizace, informační éře, všichni rodíme s neuvěřitelně komplexním počítačem v hlavě, biliardkrát výkonnějším než jakýkoli elektronický počítač – kde jsou naše uživatelské manuály?” (str.12)	Velmi pravdivé a zároveň smutné tvrzení. Došlo mi, že v dnešní době máme návod na použití i u každé obyčejné věci (např. i osvěžovač vzduchu na toaletu), ale nikdo mi v životě nedal návod na to, jak používat snad tu nejdůležitější věc – mozek.
“Žádný člověk, který kdy chodil po světě, nedokázal využít všechen potenciál svého mozku. (...) Je neomezený!” (str.23)	Uvědomění si, že i ti nejchytřejší a největší vědci a myslitelé měli stejnou kapacitu mozku jako já. Všichni ji máme stejnou, protože všichni ji máme neomezenou. Jde jen o to, jak my s mozkem pracujeme.
“A copak dělá mozek, když se nudí? Nejdřív vypne příjem, pak se vypne úplně a usne.” (str.32)	Strašně často jsem hledal příčiny toho, proč mě zrovna dané učivo nebaví, proč se na to nemohu soustředit a nejde mi to do hlavy. Autor zde vysvětluje, že je to normální reakce mozku, který se jen brání nudě, která je způsobená nudnými lineárními poznámkami a monogamními styly výuky.
“Paprskovité myšlení je přirozený a prakticky automatický způsob, jakým	Jak fungují neurony u nás v mozku, tak tak by mělo fungovat i naše myšlení.

lidský mozek vždy pracoval.“ (str.38)	Tzn. paprskovitě. Mozek je vytvořen pro to pracovat úplně jinak a tyto způsoby učení se jsou úplně mimo to, jak mozek funguje a jak by měl přijímat informace a pracovat s nimi. Zabíjíme kreativitu a naši přirozenou touhu po vzdělávání, kterou má každý člověk, dokud mu jí špatně nastavený systém nezpomalí či úplně zastaví.
“Když najdeme unikátní nerost, jak jej nazveme? Klenot? Neocenitelný? Šperk? Nedožrnné ceny? Skvost? Poklad? Vzácnost? Krása sama? Nenahraditelný?“ (str. 50)	Jedním slovem WOW! Autorova myšlenka, kterou těmito věty naprosto utvrdil mě velmi uchvátila. Proč se učí lidé to stejný? Jsou předepsané normy jak se oblékat, jak se chovat, co je vhodné a co ne. Když poté je člověk jiný, v jakémkoliv aspektu, společnost ho považuje za divného. Avšak například u nerostů, být jiný znamená být klenot, skvost a nenahraditelný.
“..., počáteční selhání si pak pletou s vrozenou neschopností.“ (str. 54)	Toto tvrzení zastávám také. Autor říká, že 90% lidí si myslí, že nemají vlohy na malování. Přitom každá osoba s dostatečným cvičením by byla schopna namalovat cokoliv. Když se člověku nepovede něco na poprvé, automaticky si myslí, že na to prostě nemá talent.
Autor na této stránce popisuje důvody, proč učení se z lineárních zápisků je špatně a jak to zabíjí naši kreativitu a rozvoj učení se. Lineárně napsaná myšlenka, či informace je totiž useknutá a nedotažená myšlenka. (str.61)	Je opravdu pravda, že lineární, monotónní zápisky, ještě pouze černo-bílé velmi často splývají a po chvíli učení už ani nevíte, co se učíte, jelikož váš mozek z důvodu nudy automaticky vypne.
“Barvy stimulují paměť i kreativitu a dovolí vám uniknout nebezpečí ukrytém v monotónní černo-bílé.“ “Cokoliv vystupuje, se snadněji pamatuje“ (str.66)	Lze říci, že autor skoro v celé publikaci důkladně upozorňuje na důležitost barev pro naši paměť. Stejně jako barvy na naši mysl působí rozdílné velikosti a druhy písma. Také obrázky a velká abstrakce poznámek – NE LINEÁRNĚ!
“POUŽÍVEJTE PŘÍMĚRNÉ MEZERY“ (str.68)	Autor na těchto stránkách dává typy na zlepšení myšlenkových map a zápisků. Všechno to jsou velmi zajímavé typy, co

	mě velmi překvapilo bylo to, jak důležitou roli hrají v memorování mezery nejen mezi slovy, ale i písmeny.
“PIŠTE TISKACÍM PÍSMEM“ (str.70)	Toto tvrzení mě velmi překvapilo. Tiskací písmo si paměť mnohem jednodušeji vyfotografuje a zapamatuje, jelikož se jedná o jednodušší tvary.
“Čím více se soustředíte na nalezení řešení, tím hlouběji do svého mozku je schováváte. (...) Klíčem k nalezení a taky vytvoření myšlenek je relaxace“ (str.91)	Tento problém, kdy si například během zkoušky nemohu vzpomenout na informaci, o které avšak vím, že jí vím, mě trápí velmi často. Toto způsobuje tlak a stres, který nás odrazuje od toho, abychom byli uvolnění a nechali informace a myšlenky plynout přirozeně.
“Kreativně myslet znamená zkrátka uvědomit si, že není žádnou ctností dělat věci přesně tak, jak se dělají vždycky.“ – Rudolf Flesch (str.96)	Zde se mi potvrzuje i názor, který já zastávám. Každý je jiný, každý jinak přemýšlí a proto budme rádi, že každý je schopen přijít s jiným řešením.
Myšlenkové mapy na řešení osobních problémů – v této kapitole autor radí, pokud nevíme, co je příčinami našich problémů, máme to vyřešit pomocí myšlenkové mapy. Doprostřed dáme problém, například stud a poté klasicky pokračuje s asociacemi. Díky tomu můžeme odhalit slova a věci, které mohou být daným jádrem problému. (str.125)	Jedná se o zajímavou myšlenku a návod, jak pomoci. Myslím si, že tato metoda zvládne hodně lidem pomoci.
Jak s pomocí map připravit esej – zde autor představuje 3 myšlenkové mapy, které vytvořili studenti. Pokud si takto připravíme mapu před danou esejí. Jedná se o celistvý obrázek toho, o čem chceme psát, pomůže nám to s kreativitou a následném snížení stresu z eseje. (str. 136/37)	Velmi zajímavý typ, který využiji, pokud bych měl psát esej, či jakoukoli práci na téma, u kterého moc nevím, či mi nejde být kreativní.
“Mapy zabírají pouze jediný list. (...). Už se nebudete muset probírat štosy poznámek...” (str.152)	Další skvělá vlastnost myšlenkové mapy. Všechny poznámky a nápady, díky mapě, jsme schopni shrnout na jeden papír.

Spolupráce ve skupinkách a týmu – autorovo doporučení a návod, proč je skvělé tuto metodu myšlenkových map využívat ve skupinách = výhoda online programů na stavbu map (str.183)	Zajímavé doporučení na online programy, kde se dají mapy stavět. Na jedné mapě se může díky tomu podílet i více lidí z různých míst.
“Myšlenkové mapy mohou pomoci k tomu, aby studenti pokládali otázky učiteli, aby ve třídě probíhala diskuze a aby hodiny probíhaly aktivněji“ (str.187)	Za celý můj život myšlenkové mapy ve výuce využívala jen jedna učitelka. Vždycky mě to strašně bavilo, jelikož díky tomu byly hodiny záživné. Lépe jsem si i memoroval látku. S tímto tvrzením velmi souhlasím a až budu učitel, tuto metodu budu také využívat.
“Budete-li se držet návodům z této knihy, potrénujete a rozvinete schopnosti, jakými se mohli chlubit velké mozky“ (str.191)	Autor je pevně přesvědčen, že to, co prezentuje je ta správná, jak se stát “velkým mozkiem“. Neustále opakuje, že tato kniha je ten návod a že pokud chceš být tímto, musíš dodržet toto.
“Pěstujte všechny schopnosti šedé kůry mozkové, rozvíjejte všechny mechanismy, (...) a uvědomte si, že tento orgán je neomezeným přístrojem tvořícím asociace ve stejně zářícím vesmíru.“ (str.191)	Tato myšlenka je dle mého jedna z hlavních, co kniha obsahuje. Tato kniha mi pomohla si uvědomit, jak školní systém je nastavený tak, že díky němu si žáci rozvíjí strašně malé % mozkové kůry a jak strašně škola zabíjí kreativitu.
“Dobrý plán může být úspěšný v případě, že se dá v kterémkoli bodě změnit. A proto by měl být plán flexibilní a dynamický, zkrátka živý“ (str.193)	Toto tvrzení upevňuje myšlenku lineárních zápisků. Ty jsou totiž nějaká useknutá myšlenka, která nikam nepokračuje. Přitom stejně jak plán, tak i zápisky by měli být flexibilní, aby se dalo kam kreativně rozvíjet a dopisovat myšlenky.

Shrnutí celé publikace:

Celá publikace funguje jako určitý návod či postup k zvýšení efektivity a možnosti myšlení. Autor radí, jak správně používat druhy a velikosti písem, barvy, správné používání kódů, mezer, asociací apod. Kniha je velmi dobře zpracována. Velmi atraktivní je především první půlka knihy. Zde vás autor seznamuje a dostává do tématu. Zásobuje vás spoustou zajímavých informací a dostává vás velmi často do AHA momentu. Druhá část knihy je spíše už jen rozbor myšlenkových map jako takových. Kde všude se dají uplatňovat, v čem všem vám může myšlenková mapa pomoci, jak, co s čím funguje a podobně. Publikace je velmi barevná, používá spoustu příkladných obrázků a druhů písem. Velmi se mi líbilo, že autor čtenáři po čas čtení dává i úkoly – na které poté kniha navazuje. Každý jedinec daný úkol zpracuje úplně jinak a autor následně vysvětluje co, jak a proč. Autor opakuje hlavní

myšlenky pořád a pořád dokola, aby si je čtenář stále připomínal a uvažoval díky nim o nových a nových tématech, se kterými autor přichází.

Zhodnocení:

Kniha je opravdu velmi nenáročná. Zvládne jí přečíst žák základní školy i člověk v důchodu. Kniha je velmi atraktivní díky spoustě barev, obrázků, druhů písem a úkolů. Autor s vámi skrz úkoly interaguje. Kniha zvládne pohltnout a přilákat díky těmto aspektům i osoby, které neradi čtou. Já bych knihu doporučil úplně všem, hlavně studentům. Kniha vám dá zajímavé pohledy na to, jak funguje mozek a jak se třeba lépe učit. K čemu a proč jsou dobré myšlenkové mapy a v čem všem vám mohou pomoci. Já sám nevyhledávám čtení, ale objektivně musím říct, že tato kniha mě velmi mile překvapila a jsem opravdu moc rád, že jsem si jí vybral a budu jí všem rád doporučovat.